

Izhaja vsak petek opoldne.

Naslov: Trst-Trieste
Casella Centro 37

ali pa: via Imbriani 9/III.

Izdaja: konsorcijski Malega lista

MALI LIST

TEDNIK ZA NOVICE IN POUK

Stanje: ena številka 25 stotink.

Kno leto 10 lir

"MALI LIST" - Trieste - C. Corr. Postale
LICEJSKO KNJIZICA (Dr. Puntar)
LJUBLJANA (JUGOSLAVIJA)

Mali koledar.

Petek, 2. aprila: Veliki petek. —
Sobota, 3.: Velika sobota. — Nede-
lja, 4.: Vstajenje J. Kr. (Velikonoč). —
Ponedeljek, 5.: Velikon. ponedeljek.
— Torek, 6.: velikon. torek, Celestin. —
Sreda, 7.: Herman Jožef. — Četrtek, 8.:
Albert, Dionizij. — Petek, 9.: Marija Kleo-
fa, Demeter.

MALE NOVICE

Dvajsetletnica.

Na praznik Mar. Oznanjenja 25. mar-
ca je praznoval goriški nadškof, mons.
Sedej, dvajsetletnico svoje nadškofovske
službe. Na mnoga leta!

Farinacci odstopil.

V nedeljo 28. marca je Farinacci go-
voril fašistom v Milanu. V tistem go-
voru je tudi povedal, da bo zapustil svojo
službo kot glavni tajnik stranke. Res je
odstopil koj potem in z njim so odsto-
pili drugi člani strankinega vodstva. O
razlogih njegovega odstopa veliko časopi-
sje nič ne piše. Zato molči tudi Mali list.

Razglednice.

Ali smejo biti slovenske? Seveda. Be-
sedilo na razglednicah ni nobeni posta-
vi podvrženo, ako je dostojno. Le krajev-
no ime mora biti (ako je tiskano!) na
prvem mestu v večjih črkah italijansko-
uradno, slovensko pa manjše na dru-
gem mestu. Tega naj se drže založniki
in trgovci, pa tudi kupovalci. Ne opu-
ščajte svoje naravne pravice!

Tržaška škofija.

Izšla je po mnogih letih zopet knjiga,
katera vsebuje pregled cerkvenih raz-
mer v tržaško-koprski škofiji. Škofija šte-
je 439 tisoč duš. Razdeljena je na 111 žup-
nij, od teh pa je 23 brez duhovnika.
Nadalje je brez duhovnika 29 samostoj-
nih duhovnij (kuracij ali ekspozitur).
Kapelanskih mest je v celi škofiji 97, ka-
pelanov pa samo 38. Vseh duhovnikov,
kateri ti škofiji pripadajo, je 194. V tem
številu so vsi upokojeni in izgnani. Tu-
jih duhovnikov biva v škofiji 22. En du-
šni pastir pride na približno 3500 verni-
kov. To je za redno in uspešno dušno pa-
stirstvo odločno premalo. V prihodnje bo
še slabše, ker tudi bogoslovcev študentov
manjka.

Stari junak.

Po jugoslovanskih mestih se priprav-
ljajo, da proslavijo 80 letnico Nikole Pa-
šića, velikega državnika. Pašićevi na-
sprotniki pa trdijo, da ima stari junak že
85 let. Pašić je bil rojen 1. 1841 v Zaje-
čarju. Po poklicu je inženir. Mož je viso-
ke, krepke postave, še čil in svež. Trdno
drži v svojih rokah vajeti jugoslovanske-
ga voza in jih ne misli izpustiti.

ALI BO KAJ?

Že davno smo objavili izrebane šte-
vilke «Ljudske pratike». Za dobitke se ni
nobeden oglasil. Zato danes objavljamo
druge številke in sicer: 1539, 1127, 359,
4403, 68. Poglejte rdeči listek v Pratici,
če ste zadeli. Kdor zadene, naj se prija-
vi na upravnništvo Malega lista, Trst, uli-
ca Imbriani 9. III. Ako se nobeden ne pri-
glasi, zapadejo dobitki v korist «Malega
lista».

Največja luč na svetu.

Lansko leto so postavili največji sve-
tilnik sveta in sicer na gori Afrique bli-
zu Dijon-a na Francoskem. Postavljen
je 1947 čevljev nad morsko gladino ter
ima namen da razsvetljuje smer letalom
med vožnjo Paris-Algier. V presledkih
po pet sekund zažari ta luč, ki je močna
874 milijonov sveč in je ob jasnem vre-
menu vidna 300 milj na okoli, v megli
pa 100 do 125 milj.

Nenavadna rešitev iz morskega valov

Strašen morski vihar je prihrul 13.
marca nad pristanišče v Aleksandriji.
Divjal je 30 ur s tako silo, da je ustavil
ves morski promet. Signali, kakršne tam
uporabljajo, so svarili ladje, naj ne vo-
zijo h kraju, ker je bilo valovje v prista-
nišču še bolj nevarno; butalo je čez na-
brežje. Vihar je odtrgal in odgnal več
manjših bark, jih razbil in potopil; tudi
več ljudi je potonilo.

Prav čudno je, da se ni potopil nizo-
zemski konzul v Aleksandriji, Mavroij
Leon po imenu. Ta konzul je obenem
lastnik ladje Lisette, ki je na kupčijski
poti vprav sedaj v aleksandrijski luki.

Dne 14. marca, t. j. v nedeljo zjutraj ob
4 je kapitan parnika «Lisette» telefoniral
konzulu, da je njegova ladja v nevarno-
sti, ker je vihar sosednemu parniku po-
trgal vrvi, s katerimi je bil privezan na
suho in se je ta parnik zaletel v ladjo
«Lisette». Konzul je nemudoma vzel avto
in je na njem drvel v luko. Da bi lažje hi-
treje vozil, in da bi vihar, ki je divjal,
voza ne prevrnil, konzul avtomobila ni
dal pokriti, temveč je v nepokritem vo-
zu — pač pa dobro zavil — hitel v pri-
stanišče. Ta okoliščina mu je rešila živ-
ljenje.

Ko se je konzul pripeljal v luko, je ne-

nadoma odpovedala električna luč pri
avtu. Ker je dež lil, vihar razsajal in ker
je bilo ob štirih zjutraj, je bilo v luki
popolnoma temno in avto je v polnem
teku naredil grozen skok s kamnitega
nabrežja naravnost v globoko morje, kjer
je radi svoje velike teže za vselej izginil
pod vodo. Šofer je bil takoj vrh vode,
konzulov omet (velika boa) okrog vratu
pa se je bil zapel na avto ter je konzula
potegnil v globočino morja. Toda mož je
še mlad, zraven pa izvrsten plavač; po-
srečilo se mu je, da se je odkrilal ne-
srečnega ometa in splaval na vrh vode.
Toda gorje, ne šofer ne konzul dolgo časa
nista mogla nikjer na suho, ker kameni-
to nabrežje v luki je visoko. Ponovno
vpite na pomoč je vihar prevpil: obenem
pa je še bila popolna tema.

Končno se je vendar posrečilo šoferju,
da je na nekem kraju zlezel na suho.
Toda od silnega napora je omedlel. Konzul
pa se je poprijel za neko vrvi, s kate-
ro je bil na suho privezan bližnji parnik.
Ko je šofer prišel k sebi, je pomagal
konzulu na suho. Oba, konzul in šofer, sta
bila hudo ranjena. Oba sta si razbila ko-
lena in dobila hude rane na prsih in na
rokah. Rane sta dobila, ko sta skušala
priti na suho.

Avtomobil je ostal na dnu morja.

Morilci poslanca Matteottija.

Bili so pred porotniki v Chieti. Jav-
nost se je malo zanimala za to. Matteottijeva
vdova sploh ni prišla k
obravnavi. Po izreku porotnikov so do-
bili Dumini, Volpi in Poveromo vsak po
5 let, 11 mesecev in 5 dni ječe. Na pod-
lagi pomilostitve se jim odpuste 4 leta
ječe. Všteje se jim tudi preiskovalni zap-
por. Obsojeni so tudi na plačilo stroškov
in na izgubo pravice do javnih služb. Ma-
laccia in Viola sta bila oproščena.

Vročica.

Časniki so poročali v marcu o dveh ne-
prijetnih dogodkih med Italijani in Slo-
venci. Na meji pri Logatcu je prišlo do
streljanja med finančnimi stražniki. En
jugoslovanski stražnik je bil ranjen. V
Ljubljani se je o tem govorilo mnogo in
so se nekateri razburjali. Kmalu potem
so bili sredi mesta ponoči napadeni tri-
je Italijani. Dva sta ubežala, tretji pa je
obležal ranjen. Zaradi tega napada je i-
talijanski konzul v Ljubljani, markiz
Gavotti, zaprl v znak protesta za en dan
svoj urad in se šel pritožiti k velikemu
županu Baltiču. S tem je bila zadeva
končana. Obe vladi sta pokazali resno
voljo, da se po najkrajši poti ustavi-
taka dela, ki bi lahko zanetila velik o-
genj, če bi se ponavljala.

Mi kot krščanski socialisti smo načel-
ni nasprotniki staromodnega nacionali-
zma. Zato iz prepričanja obsojamo pre-
tepanje «za narod». Po naše je treba za
narod delati, trpeti, žrtvovati sebe, ne
drugih. Nauk nasilnega nacionalizma
pa so izluhtali nasprotniki slovanstva.

S svečo ustreljen.

Na pokopališču v Windsoru na Angle-
škem je v zid vdelana plošča, kjer stoji
samo tale napis: «C. Horne — ustreljen
od sveče». V neki knjigi pa so našli tole
zabeleženo: «8. jun. 1833. je C. Horne-ja
nekdo ustrelil s svečo, ki je bila izstre-
ljena iz puške». «Najbrže», tako pravi
poročilo, «je šlo za kakšno stavo ali šalo
v mnemu, da se mora lojeva sveča
zmečkati, če zadene na odpor ter da na
more nič poškodovati človeka». Toda
poizkusi so pokazali, da je mogoče s
svečo prestreliti močno desko.

Orjaški zrakoplov

nameravajo zgraditi v Ameriki. Novi
orjak bo lahko v dve uri preletel iz
Amerike v Evropo. Obsegal bo trikrat
toliko plina kakor «Los Angeles» in bo
200 čevljev (nad 60 m) daljši kakor ta.
Načrti so že popolnoma gotovi. Zrako-
plov se bo lahko s seboj sto potnikov s
prtljago vred. V slučaju potrebe bi lahko
prenesel dvajset aeroplanov.

Trgovina s sužnji.

Ob Rdečem morju se zopet oživlja
trgovina s sužnji. Egiptovska oblastva
so postavila v boj proti trgovcem-
roparjem celo brodovje oboroženih
stražnih čolnov, ki so pa morali zadnje
tedne večkrat poklicati na pomoč an-
gleške križarke. — V angleškem parla-
mentu so vzbudila ta dejstva precejšnje
razburjenje. Govorniki so poudarjali, da
vsa kaže, da so bili sužnji ujeti večino-
ma na ozemlju, ki stoji pod angleško
oblastjo, sužnji pa so bili vsekakor na-
menjeni za osrednjo Arabijo, za ozemlje,
ki je pod angleškim varstvom.

Stekla krava.

Na Francoskem se je zgodilo. Kmet je
kupil na sejmu par krav in jih gonil pro-
ti domu. Na potu pa je eni nenadoma iz-
bruhnila steklina. Krava je zdivjala, se
zakadila v nekega potnika in ga poman-
drala na tleh, da je dobil težke poškod-
be. Nato se je zaletela v neki avtomobil,
ki pa jo je vrgel s ceste v jarek. Pa se
je pobrala in zakadila v nekega kolesar-
ja, ki ga je s kolesom vred dvignila na
rogovih in vrgla na tla. Končno so jo u-
strelili, ker ni smel nihče do nje.

«Kristusu Kralju»

Naš priznani skladatelj Vinko Vodopi-
vec je ravnokar izdal zbirko 16 evhari-
stičnih pesmi (obhajilne in blagoslovne)
za mešani zbor. Že skladateljevo ime je
za te pesmi najboljšo priporočilo. Prav
kmalu se bodo udomačile po naših korih.
Vsem napredka željnim zborom in pevo-
vodjem priporočamo. Zvezek nosi naslov
«Kristusu Kralju». Stane 6 lir. Naroča se
pri Katoliški knjigarni, Gorica, via Car-
ducci 2.

MIHEC: Kako so pridne te naše ženice!
Že kuhajo pirhe, peko nam potice.
JAKEC: Za narod se tudi potica peče,
a mili narod je jesti neče.

Pozdravi naših vojakov.

Iz Rima so poslali pozdravi radio-
telegrafisti: Bradač Rudolf iz Kačič, Gra-
gorič Avgust iz Dekanov; Čehovin Leo-
pold iz Gor. Branice, Nardin Jožef iz
Standreža, Volf Peter s Petrovega brda,
Čerin Franc iz Pluženj, Okroglič Anton
iz Kanala pri Gorici; Kinkela Ivan, Nežič
Angel.

Iz Specije pozdravljajo obrežni
topničarji: Čeč Fran, Postojna; Klančič
Gabrijel, Miren; Tavčar Fran, Vojšćica;
Repič Anton, Čepno pri Košani; Križman
Marij, Padriče pri Trstu; Črnjarič Vin-
cenc, Brest; Kalčič Mihael, Barbana; Ko-
vač Fran, Postojna; Abrahamsberg Ci-
ril, Kačja vas; Možina Alojzij, Selo pri
Vipavi; Penko Fran, Hrastje pri St. Pe-
tru; Jež Anton, Vipava; Ferfolja Fran,
Vojšćica; Kosmina Miroslav, Gorjansko;
Trobec Anton, Klanec pri Komnu; Gru-
den Adi, Idrija; Rupnik Andrej, Spod.
Idrija; Golob Anton, Ledine pri Idriji;
Kogej Avgust, Idrija; Rudolf Rafael, Črni
vrh pri Idriji; Gabrijelčič Peter, Kanal;
Greibenjak Ivan, Deskle; Trpin Henrik,
Gorica; Sosič Marij, Opčine; Dolenc
Fran, Divača; Šuban Vladimir, Trst; Ra-
spor Anton, Klana, Brezigar, Izidor, Ka-
nal; Lavrenčič Josip, Deskle.

Kraški župani

V nedeljo 28. marca so se zbrali v Tr-
stu fašisti na veliko slavnost. Iz sežan-
skega okraja se je slavnosti udeležilo 18
vodilnih narodnjakov.

Vojna odškodnina.

Beneške obligacije imajo na borzi 30.
marca ceno 70.90, to je 7090 lir gotovine
za 1000 lir obligacij.

Pismo iz Milana

Od naših železničarjev, ki jih je slu-
žbo zanesla v daljne kraje, prejeli smo pi-
sma sledeče vsebine:

«Nahajamo se že 4 mesece tukaj v Mi-
lanu in še vedno brez stanovanja. Dose-
daj smo ležali v postaji v nekakih službe-
nih barakah, tako da nimamo počitka
ne ponoči ne podnevi. Dosedaj se je še
prestajalo, a vedno ne more tako biti.
Prosimo gospode državne poslance, naj
bi kaj posredovali za nas pri železniškem
ministru. Nujno je potrebno, da kaj u-
krene za nas.

Obenem pošiljamo pozdrave vsem pri-
jateljem in znancem, vsem čitateljem
«Malega lista» in posebno našim druž-
nam. Skuk Fran, Cuštin Fran, Sivec
Mihael, Peteros Alojzij.

Kako se bodo uredili občinski užitki (jusi) na zemljiščih

V našem listu smo že večkrat omenili, da je izšel zakon, ki na novo urejuje občinske užitke (juse) na zemljiščih. Zadeva je zelo važna. Jusarje skrbi, kaj bo z njihovimi starimi pravicami. Po deželi že hodijo ljudje, ki bi hoteli ljudi pognati v pravde, sebe pa obogatiti. Zato naj bodo jusarji skrajno previdni. Predno se odločijo za kako pravdo v tej zadevi, naj se dobro in vestno informirajo pri zaupnih in poučenih ljudeh.

Da zadostimo prošnjam naših kmetov, smo se odločili, da prinesemo danes prvi pouk o novem kraljevem dekretu-zakonu z dne 22. maja 1924, št. 751, ki je bil razglašen v «Gazzetta Ufficiale» z dne 23. maja 1924, št. 122. Pri tem pouku bomo vpoštevali tudi to stvarne avstrijske državne zakone in deželne zakone Goriško-Gradišćanske, Kranjske in Koroške, v kolikor so še v veljavi.

Kaj so občinski užitki (jusi)?

Jusi, po italijansko «usi civici» so pravice, ki jih imajo posamezniki ali pa skupine oseb na zemljišču, ki je lastnina tretje osebe (zasebnika, frakcije (srenje), občine, države ali drugega javnega bitja) — zato, ker so jih prvotno pridobili, ker so prebivalci določene občine ali frakcije ali pa kot člani določene družbe. Po domače povedano: Jus imaš na zemljišču, ki ni tvoja last, ker si ti ali tvoji predhodniki bili član občine, frakcije ali pa določene družbe. Pravico, da paseš ter pobiraš steljo in les na občinskem (frakcijskem) zemljišču, imaš zato, ker so tvoji predniki bili člani občine (frakcije).

Kakšne vrste jusov imamo?

Imamo razne vrste jusov: Jus lahko obstoji v tem, da imaš pravico pasti na zemljišču, ki ni tvoja last, napajati živino, prenočevati z njo; pobirati drva, lomiti kamenje, zidati, pobirati sadeže, žgati apno; jus lahko obstoji v tem, da imaš pravico, saditi sadje in trte na tujem zemljišču v lastno korist, sejati v lasten prid itd. Vse te pravice pa izvirajo odtod, ker ste ti ali tvoji predhodniki bili člani določene skupine (občine, frakcije ali drugega kroga oseb).

Kako si boš juse ohranil.

Novi zakon ima namen, urediti pravno stanje jusov. Zato hoče novi zakon prisiliti vse, ki se smatrajo za jusarje, da prijavijo svoje pravice. Zakon tudi določa, kdo bo te pravice na novo uredil: Uredil jih bo za vse naše pokrajine (Trst, Videm, Pulj in Reko) komisar za likvidacijo občinskih užitkov, ki ima sedež v Trstu. Naslov njegovega urada je: Commissario per la liquidazione degli usi civici, Trieste, Via Cavana.

Do 6. junija moraš prijaviti!

Zakon jasno določa: Kdor izvršuje ali si prisvaja skupinske pravice (juse), je dolžan predložiti do 6. junija 1926, pismeno prijavo komisarju. Ko preteče ta rok, — in če nisi predložil prijave — izgubiš jus in ne moreš več doseči, da bi ti bil priznan! Zatorej občine, frakcije, jusarji in vsi, ki jus zahtevate, ne zamudite tega roka!

Kakšne pravice na tujih zemljiščih boš prijavil?

Ali boš prijavil vsako pravico, ki jo imaš na tujem zemljišču? Ne! Ti imaš n. pr. pravico, da voziš čez sosedov travnik, da zajemaš vodo iz sosedovega vodnjaka. To pravico si od njega kupil ali on sam ti je to pravico (servituto) priznal. Ta tvoja pravica ne izvira odtod, ker si član občine ali frakcije ali kake družbe — marveč prvotno izvira samo iz pogodbe med teboj in sosedom. Te zasebne pravice (servitute) na tujem zemljišču ti ni treba prijaviti, ker to ni jus. Zakaj jus je samo ona pravica na tujem zemljišču, ki si jo ti (ali tvoji predhodniki) prvotno pridobil samo iz tega razloga, ker si ti (ali tvoji predhodniki) član občine, frakcije ali druge določene družbe.

Prijaviti moraš sledeče občinske užitke:

1. Vse prave juse. 2. Svetujemo pa, da prijaviš tudi vse one služnostne pravice (četudi so vknjižene v zemljiški knjigi kot navadne servitute), ki jih imaš na zemljiščih, katera so lasti občine, frakcij in drugih združenj. To svetujemo zato, ker je celo za strokovnjaka mnogokrat nejasno, ali gre za navadne servitute ali za juse. Prijava te stane samo 4 lire. Bolje drži jus, kakor lovi ga! Kako se prijava sestavi, povemo na koncu, ko bomo že razložili, kako bo komisar po novem zakonu uredil juse.

Kaj hoče novi zakon doseči?

Pet pglavitnih namenov ima:

1. Komisar naj točno ugotovi, kakšni in kako obsežni jusi obstojajo in komu pripadajo.
2. Zakon ima namen, juse kolikor mogoče odpraviti ali omejiti, v večini slučajev proti odškodnini, deloma pa brez odškodnine.
3. Uživanje jusov naj se uredi tako, da se zboljša kmetijstvo in da se dvigne produkcija.
4. Zakon priznava jusarske pravice vsem članom občine ali frakcije, tudi novohišnikom. Vendar dokler komisar ne izda za vsak posamezen slučaj takega dekreta, se današnje pravno stanje ne sme spremeniti.
5. Zakon hoče ohraniti gozdove in pašnike nerazdeljene. Trajni pašniki in gozdovi se ne bodo razdelili (razkosali) med posameznike. Komisar ima pa oblast, razdeliti med posameznike en del zemljišča, ki je obremenjeno z jusi, če je to zemljišče pripravno za trajno poljedelsko obdelovanje (za oranice).

Kako bo komisar ugotovil juse?

Ugotovil jih bo na podlagi prijavi in dokazov, ki jih bodo interesiranci navedli v prijavi ali tekom celotnega ugotovitvenega postopanja. Kdor ne prijavi, ta jusa ne bo in ga zgubi.

Kako se izvrši likvidacija jusov?

Juse bo komisar odpravil (likvidiral) ali omejil na podlagi sledečih zakonskih določb:

I. Če je last zasebnika.

1. Če je lastnik obremenjenega zemljišča zasebnik (n. pr. grof Schönburg) se likvidacija izvrši tako: Od celotnega, z jusi obteženega zemljišča bo komisar oddelil en del. Ta del postane prava in popolna lastnina občine, frakcije ali družbe jusarjev. Na tem delu bodo občinarji ali frakcionisti smeli izvrševati svoje pravice. Če zemljišče sestoji iz pašnikov ali gozda, — se oddeljeni kos ne razdeli med upravičence. Če pa obteženo zemljišče je ali se da premeniti v oranice, se oddeljeni kos razdeli med posamezne občinarje — oziroma frakcioniste in postane njihova zasebna lastnina.

Kako velik bo ta del.

To se ravna po važnosti in obsegu občinskih užitkov (jusov). Če imajo jusarji važne in obsežne juse, se odcepi večji del zemljišča, če imajo majhne in ozke juse, bo ta del manjši. Zakon našteva tri vrste jusov: Bistvene juse, to so jusi, ki se tičejo samo strogo osebnih in družinskih užitkov. Med bistvene juse spada: pravica pasti, napajati živino, nabirati drva samo za kurjavo, za poljsko orodje itd. Koristni jusi so oni, ki služijo deloma tudi v pridobitne namene. Na primer: pravica nabirati drva za kurjavo in prodajo, otresati in pobirati sadje za prodajo, žgati apno za prodajo itd. Lastninski jusi so oni, ki obsegajo tudi pravico, da si deležen sadov in lastništva zemljišča. Na primer: Pravica, da sadiš drevje, da seješ v lastno korist itd.

Za odpravo bistvenih jusov bo oddelil komisar najmanj eno četrtino in največ polovico celotnega obremenjenega zemljišča. — Za odpravo koristnih in lastninskih jusov bo komisar kot odškodnino

oddelil najmanj polovico in največ tri četrtine obremenjenega zemljišča v korist občine.

II. Če je lastnik javno bitje.

2. Če je lastnik z jusi obremenjenega zemljišča javno bitje (frakcija, občina, dežela, država itd.) se likvidacija obstoječih jusov izvrši tako:

- a) da se jus, ki obtežuje gozd ali pašnik omeji; vsak (stari ali novi) upravičenec sme izvrševati svoje pravice le v mejah stroge družinske potrebe.
- b) v ta namen sme lastnik oddeliti kos zemljišča, ki zadostuje, da upravičenci na njem krijejo svoje osebne in družinske potrebe. Ta kos zemljišča postane ali ostane lasti občine ali frakcije in samo na njem smejo upravičenci izvrševati svoje pravice.

Če obstoji obteženo zemljišče iz oranice ali se lahko spremeni v oranice, odredi komisar tudi v tem slučaju, da se za odpravo bistvenih koristnih ali lastninskih jusov oddeli primeren kos in parcelira med upravičence.

Jusi med več občinami ali frakcijami.

So slučaji, ko ima občina A na zemljišču občine ali frakcije B jusarske pravice, občina B pa ima jusarske pravice na zemljišču občine A. Vsi ti mešani jusi med več občinami ali frakcijami se po novem zakonu načeloma odpravijo. Zakon deli te mešane juse na dve vrsti: ena vrsta mešanih jusov se bo odpravila brez odškodnine, druga pa z odškodnino. Komisar pa se mora, predno odredi razpust mešanih jusov, prepričati, ali je to gospodarsko koristno. Če zahtevajo posebne gospodarske razmere, sme komisar odrediti, naj dosedanja mešanost jusov med občinami ostane. Vendar mora uvesti nov primeren način uživanja jusov.

Zasedba obremenjenih zemljišč.

Imamo take slučaje: Od gmajne, ki je lasti občine ali frakcije, so posamezni jusarji kar sami oddelili kose zemljišča, so jih zboljšali in jih nemoteno uživajo že dolgo let kot da bi bila njihova zasebna last. Uradne delitve pa ni bilo nikake. Kaj bo s temi zasedenimi zemljišči? Ali bodo posestniki izgubili vse pravice do njih?

Taki posestniki imajo pravico, vložiti prošnjo na komisarja, da jim prizna zasedene kose zemljišča v popolno zasebno last. Komisarju sme priznati to lastninsko pravico, če posestnik dokaže:

1. da je z lastnim delom bistveno in trajno izboljšal zasedeno zemljišče;
2. da zasedeni kos zemljišča ne trga celote obremenjenega zemljišča;
3. da zasedba traja najmanj že 10 let.
4. da je zasedeno ozemlje le tako obsežno, da ga dotična družina, zmora sama obdelovati.

Komisar razsodi: Zasedeno zemljišče pripade občini. Kaj sedaj? Dosedanji posestnik ima pravico do odškodnine za zboljšanje, ki ga je doprinesel s svojim delom zemljišču.

Ali pa komisar razsodi: Zasedeno zemljišče postane popolna lastnina posestnika. Toda ne zastoj. Posestnik mora plačati zakupnino, ki se zračuna tako:

Sedanja vrednost zemljišča (1000) manj vrednost zboljšanja (800) in najmanj 10 letne obresti (100). Skupaj torej v našem primeru: 1000—800+100 = odškodnina 300 lir. Tako komisarjevo razsodbo pa mora potrditi kralj.

Kakšno obremenjeno zemljišče se bo delilo?

Zakon tako pove: Vsa zemljišča, ki so prišla v lasti občine ali frakcij na podlagi prejšnje zakonodaje o jusi, — vsa zemljišča, ki bodo prišla v lasti občine ali frakcij na podlagi pričujočega dekreta — kakor tudi vsa zemljišča, ki so danes v posesti občine, frakcij ali raznih združenj in na katerih se izvršujejo jusi — za vsa ta zemljišča velja načelo:

Zemljišča, ki so trajno in koristno porabna kot gozd in pašnik — se ne razkosajo (parcelirajo). Zato meče denar skozi okno vsak, ki najema inženirje, da bi tako razkosanje (parcelacijo) pripravili in izmerili!

b) Zemljišča, ki so trajno in koristno porabna kot oranice — se lahko razkosajo (parcelirajo) med občinarje (ali frakcioniste). Parcelacijo mora odrediti komisar, sicer ni mogoča. Parcelacijo izvrši uradni inženirji, ali pa celo poseben delegat, ki ga imenuje minister za narodno gospodarstvo. Zato je pač brez pomena, če privatni inženir izdela načrt za razdelitev — ker komisar ta načrt lahko mirno zavrže. Deležniki dobijo parcele najprej v dedni zakup in morajo plačevati letno zakupnino. Šele, ko zboljšajo zemljišče, po načrtu uradnih strokovnjakov, jim bo komisar priznal prosto zasebno last na tem zemljišču. Komisarjev odlok pa mora potrditi kralj. Pri parcelaciji oranice daje zakon prednost revnejšim občinarjem ali frakcionistom, neglede na to, ali so bili jusarji ali ne.

Kaj bo z delitvami, ki so bile izvršene po stari zakonodaji?

V mnogih občinah so juse odpravili in obremenjeno zemljišče razdelili na podlagi avstrijske državne postave in deželnih zakonov. Ali delitve veljajo? Troje si zapomnite:

1. Če je bilo razdelitveno postopanje do 6. junija 1924 popolnoma zaključeno, razdelitveni načrt od deželne oblasti potrjen in če so razdeljene parcele tudi vknjižene na ime posameznih deležnikov — potem je ta delitev veljavna. Tu ne gre več za jus, zemljišče je tvoja zasebna lastnina. Komisar tu nima nič opravka. Prijave ni treba.

2. Drugi slučaj: Razdelitveno postopanje je bilo do 6. junija 1924 popolnoma zaključeno, razdelitveni načrt je deželna oblast potrdila. Toda posamezni deležniki niso vknjižili razdeljenih parcel na svoje ime. Vknjižena je še vedno občina, frakcija ali lastnik prej obremenjenega zemljišča. Kaj naj stori tak deležnik? Nujno svetujemo, naj vloži tudi on prijavo na komisarja. Priloži naj dokaze, da je zemljišče po uradni delitvi prešlo v njegovo dejansko last. Zahteva naj priznanje zasebne lastnine na tem zemljišču. Če doprinese zadostne dokaze, mu bo komisar zasebno last na zemljišču tudi ugotovil in odredil, da se vknjiži na njegovo ime.

3. Uradno razdelitveno postopanje se je na podlagi stare zakonodaje sicer pričelo, pa ni bilo do 6. junija 1924 popolnoma zaključeno. Ali pa so si jusarji zemljo med sabo razdelili brez vsakega uradnega postopanja in ga dejansko uživajo. Za oba ta slučaja velja novi zakon. Taka nepopolna razdelitvena postopanja nimajo pravnih učinkov. Take slučaje morate prijaviti. Le če dokažete, da ste opravičeni lastniki parceliranega zemljišča, vam bo tudi komisar ugotovil vašo zasebno lastninsko pravico na parceliranem zemljišču.

Kaj moraš zdaj storiti?

Jusarji, frakcije, občine! Zdaj imate v tem prašanju eno samo dolžnost: Vložite točno in pravilno prijavo na komisarja in sicer do 6. junija! Vse drugo ostane pri starem. Kdor je užival jus dozdej, ga bo tudi v naprej, dokler komisar ne izda posebnega odloka za vsak posamezen slučaj. Zato se nikar ne spuščajte lahkomišelnosti v pravde, ki bi stale več kot je cela gmajna vredna! Če pa veš, da imaš pravico, zberi tehtne dokaze, posvetuj se s poštenimi strokovnjaki — in šele potem, če bo potrebno, izroči zadevo odvetniku. Predno bo prašanje jusov rešeno in zaključeno, bo preteklo več let. Zato varuj se sporov, ohranite mirno kri in pazno zasledujte naše časopisje, ki bo

(Sledi na V. strani.)

Vsem naročnikom in bravcem, prijateljem in
podpornikom

Vesela Aleluja!

Uredništvo in uprava.

Vstajenje

Jeruzalemski griči so zeleneli, v oljčnih gajih je žuborelo petje slavcev, čebele so šumele v cvetočih krošnjah dreves — na črnem griču pa je strmela križ v nebo in na njem je Kristus razpel roke, roke, ki so dobrote in milosti delile, roke, ki so blagoslovljale nesrečne, zdravile bolne.

Pod gričem pa so v palačah počivali oblastniki, morilci, izdajniki. Veselili so se, da umira kralj novega sveta, da bo padel Sodnik, da ga ne bo več.

Rimska država, velika Zver, ki je požirala narode, morila v suženjstvu cvet mladih ljudstev, ta država, ki je razdirala družino, preganjala Boga in ukazala častiti cesarjevo kobilo, si je oddahnila. Pilat, služabnik Zveri, si je umil roke in zadovoljen sedel k mizi in rožam. Herod, zviti in podli krvolok, se je umiril, češ, kralj Judov je mrtev, ni ga več. In farizeji so se zbrali k veseli pogrebščini: «Naša je zmaga, Kristus, ki nas je bičal in sramotil, je premagan. Stopi s križa, kralj Judov!»

Vse kar se je bilo zlega nakopičilo v človeškem rodu, se je veselilo. Zver bo še vladala, Satan bo še kraljeval, carstvo hudicevo bo trajalo na vekomaj. Zakaj Edini, Nedolžni, Sveti, ki bi ta podli svet mogel podreti in novega sezidati — ta bo danes v grob položen!

Krog križa pa so jokali zadnji zvesti: Mati, in nekaj priprostitih ženic, ribič Janez in razbojnik. V uri nevarnosti so vsi mogočni in učeni zapustili Kristusa, le revni in priprosti so mu ostali zvesti. Ko je umrl, so sneli truplo in ga položili v grob.

Oblastniki so h grobu postavili stražo.

Tretji dan pa so okovi groba počili, in vstal je Vlada novega sveta in ne umrje več nikoli!

Strah je zgrabil stražnike, zbežali so in se poskrili. Tako beže podli strahovalci pred vekovito Resnico. Strah je popadel Pilata, zatrepetala je Zver, na veji je obviselo telo izdajalca. Zakaj stari svet, svet zločinov, teme in laži, se je začel tresti v temeljih. Od vzhoda do zapada je zažarelo zmagovito znamenje nove-

ga sveta, križ. Pod to zarjo so se pomikali mladi in zdravi narodi v Evropo.

Ko je Kristus premagal smrt in zlo, ko je poveličan zopet stopil med svoje učence — takrat je bil završen prvi del svetovne človeške drame: Človek je postal dedič božjega kraljestva. Človek ima pred seboj za vse čase živega Vodnika na svoji življenjski poti. Kristus je vžgal v človeku večno luč duše: nikdo te luči ne more pogasiti, ne država, ne kapital, ne oborožena roka, celo smrt ne!

S Kristusevim vstajenjem je pa tudi začela druga doba svetovnega življenja: Jaz sem luč sveta! Kristus ni samo luč osebi, je tudi luč družini, luč narodu, luč vesoljnemu človeštvu do zadnjega dne! Zato je Kristus dal svojim zvestim povelje, ki velja do konca dni: Priporite zmago božji resnici v svetu, da zasije Luč vsej človeški družbi.

Hlapci teme pa sovražijo Luč. In zato se božje kraljestvo mora širiti z bojem. Ločiti moramo luč od teme, resnico od laži! Ves svet bo Kristus razdelil v dva tabora:

«Menite li, da sem prišel mir prinesť na zemljo? Ne, rečem vam, ampak razpor! Odslej jih bo namreč v eni hiši pet razprtih: trije se bodo razprli proti dvema in dva proti tremu; oče bo proti sinu in sin proti očetu, mati proti hčeri in hči proti materi, tašča proti svoji snahi in snaha proti tašči». (Luka, 12, 51-54):

Velikansko nalogo, vredno najboljših sil in največjih žrtv je Kristus naložil vsem svojim učencem do poslednje ure sveta: Borite se za zmago odrešilne resnice, trdo in neprestano se borite z zlom, ne odnehajte v borbi s Satanom, vrzite se v borbo silno in sveto, brez počitka, brez mehkužnosti, brez podlih pomislekov, pogumno in zaupne v borbo do smrti!

Že stoletja se vrši ta siloviti, svetovni boj, da pride k nam božje kraljestvo. V tisoč oblikah se pojavlja in preraja Zver, Satan: v brezbožni, požrešni državi je dobil stanovanje, v izkoriščevalnem kapitalizmu se je vgnezdil, v podlem, hinavskem časopisju je dobil zavetje. Po

zemlji hodijo hinavski Pilati, lažijo prikriti, vse krščansko mrzeči farizeji in se blestijo sulice stražarjev, hlapcev Zveri, da ustavijo Kristusa na zmagoviti poti.

Proti temu taboru teme, laži in nasilja se zmagovito dviga Kristus, ki živi v vesoljni Cerkvi, v vedno mladi in živi skupnosti vseh verujočih. Proti temu ta-

borni vodi on tudi slovensko verno ljudstvo. Po naših vaseh ob morju, na Krasu in po gorah oznanjajo velikonočni zvonovi tole resnico:

Tudi pri nas se bije veliki, znameniti boj med lučjo in temo! Kristus je vstal in bo zmagoviti na vse čase! Pojdimo za njim v boj!

Spomini vstajajo...

Za «Mali list» napisal Fr. S. Finžgar.

Meseca julija — kmalu bo pol stoletja od tedaj — sem stopil v ranem jutru prvič na kraška tla. S počasnim, škripajočim in suvajočim mešancem sem se pripeljal — reven študent v Divačo. Obstal sem na poti proti Rodiku; ves zaspán in krmežljiv sem bil po celonočni vožnji. Od morja je pihal veter, ki mi je bil dotlej neznan: ves mehak in voljan je bil. Še sedaj vidim proti vzhodu nagnjen hrastič, pri katerem sem obstal. Vse veje so bile obrnjene po burji, listi so čudovito uporno, a vendar živahno trepetali. Stal sem in se nisem mogel geniti: Dobesedno sem zijal v ta nepoznani kršni svet, Fantič, ki sem videl toliko kamenja samo na Triglavu, ki sem rasteł sredi sočnih polj in vrtov, po planinah sredi črnih gozdov in zelenih pašnikov, sem res sam kot začaran okamenel sredi kamnov in nisem mogel do sebe. Prišel je po poti mož, kakor sem jih videl doma, ko so tovorili s kisom. Izpod sivih obrvi so gledale žive oči, vse lice pa je bilo kot skala in še opanke njegove in brezrokavnik raševnat — kot bi zrastle v trnju pod hrastom. Pozdravil me je. Njegova beseda pa je bila začuda mehka in bratovska. Ta me je premaknila da sem šel naprej proti črni zaplati boro-vega gozda na Čuku. — Naselil sem se v Rodiku. Nov svet je bil to — ves naš, ves bratovski, in vendar tako svojski, da sem gledal, gledal... Zvok govornice se mi je zdel večna pesem. Delo v tesnih ogradah je bilo tako drobno, skrbno, kot bi pletli gredice za rožmarin... Še hoja deklet je bila čisto druga, in smeh in dovtip. In možje so posedali po kamnitih zidovih in modrovali. Nikjer ni bilo be-

gotnega mestnega tekanja, nikjer široke gorenjske oblastnosti. Vse je bila skromna zadovoljnost, ki je z iznajdljivo roko našla sadež sredi kamnov...

Po enem tednu pa je prišel za menoj moj oče. Spet sva obstala pri istem hrastiču. Oče je tlačil pipo, gledal, gledal, odkimaval z glavo in vzdihnil: «O, ubogi, ubogi, kaj trpite!»

Tedaj sem razodel jaz svojo modrost: «Oče, vse drugače delajo tu kot pri nas. Menda ne znajo prav gospodariti».

«Smrkavec!» je zarežal oče, kar ni bila njegova navada. «Le zakaj se ne ugrizneš v jezik pri taki besedi. Kdor zna živeti na tej zemlji, tisti je tak gospodar, da se mu odkrij na sto sežnjevalč. — Smrkavec», mi je ponovil in krenil dalje. Čez dolgo je še dodal: «In če bomo vsi od hudega konec jemali, tih ljudi ne bo vekomaj kraj. Kamen so!»

Po tej prerokbi je oče zamišljen molčal.

O polnoči me je zbudila od mene mnogo starejša sestrčna Jerica. Pristna Gorenjka je bila, pa presajena na Kras se je prelevila v pristno Kraševko: po besedi in noši, po delu in pesmi. Samo plese in opasilo je nespravljivo smrtno sovražila. Ta Jerica, ki mi je bila sicer srčno dobra, je bila v večnem sporu z menoj. Kako ne? Ona je hotela vednega dela, jaz vednih počitnic; ona je ljubila dolge molitve, jaz pa dolge kose kruha. Kljub temu mi je obljubila, da me vzame s seboj v Trst, ko je z drugimi dekleti nosila na trg sadje. Zato me je poklicala o polnoči — in smo šli.

PODLISTEK

Zločin in kazen

(Konec).

«Mamica», kam pa greš? je vprašal otrok, ko je prišla v vas in je zavila mimo šiviljine hišice na levo v malo ulico, ki pelje k cerkvi.

«K nebeškemu Očetu, Marija», je odgovorila mati.

Cerkvena vrata so bila odprta. Vstopila je. Prvič po šestih letih!

Vse v cerkvi jo je gledalo kot znanko in vendar tako čudno tuje, kakor gledajo dobri prijatelji, s katerimi smo se brez vzroka razšli in jih potem nenadoma zopet obiščemo. Začudeno je gledala lurska Mati božja z modrim pasom, z desne v votlini, na levi s krstnega kamna pa skoraj jezno sv. Janez, mrko so gledali z obeh strani cerkve iz rdečega marmornja izklesani vitezi na nagrobnih kamnih. — Samo eden ne gleda niti jezno, niti začudeno. Ubogi, blede, krvavi mož na križu v velikem oltarju. Gospod,

krvav in blede, kakor pred tolikimi leti njen Jože, je ni pokaral: Torej si vendar prišla? — Z očmi jo je pozdravil: Dobrodošla! — Okoli njega je gorelo v obrabljenih oltarnih svečnikih šestero rumenih sveč; v klopih so klečali ljudje.

Vdova ni šla med ljudi. Pokleknila je zadaj pod korom v črno klop, z ruto si je zagnila obraz, v sladki bolečini je mislila in molila zanj. — Poleg nje je stal otrok in obračal glavo naokoli.

Orgle so zadonele. Kričeče, majhne podoželske orgle. Toda molitki tam zadaj v klopi je vsak glas segal do srca — že šest let ni slišala orgel — vzbujal ji je boleštine, a vendar tako ljube spomine; besede, ki jih ji je on govoril ob večernih urah, je zopet slišala; njegovo suho roko je držala v svoji. — Te misli, ki so ji še pred par urami trgale srce, so ji sedaj tako dobro dele! Vedno slajši in slajši so postajali spomini, ko je prišel pred oltar mlad, blede kaplan in začel moliti z mehkim enakomernim glasom. Tako je bral njen Jože zvečer iz koledarja, skoraj tako! Še bolj je zakrila svoj obraz, prsi so se dvigale, ramena so se tresla — ihtela je.

Zopet so zadonele orgle in ljudstvo je pelo.

In kaplan je visoko dvignil malo monštranco ter podelil blagoslov.

Zena tam dol v klopi pa je neprestano jokala.

Ljudje so se začeli razhajati. Pri kropilnem kamnu so se nekateri ozrli proti jokajoči, a v senci je ni nihče spoznal.

Kmalu na to je prišel kaplan, se ozrl na desno in levo in ko je videl v klopih še par ljudi, je šel v spovednico desno pod korom. Kaplan, poslan staremu, bolehnemu župniku v pomoč, je prišel šele pred kratkim iz semenišča in je bil ves poln duha in vnetosti semeniškega ravnatelja. Vsak dan je sedel v spovednici, četudi mu je župnik zagotavljal, da razen o velikonočnem času ni prav nikakega dela v spovednici.

Zena v klopi ni zapazila duhovnikovega prihoda. Šele, ko je prižgal luč in je slišala listati po knjigi, je postala pozorna. Pogledala je okoli sebe. Sveča pred spovednico je žarela kot zvezdica v temini pod korom. Zvezdica je vabila: pridi! V svetlobi sveče je videla upadli, jetični obraz mladega duhovnika, sklo-

njenega nad knjigo. Nikogar ni bilo. — Pridi!

Na praznik sv. Jožefa 1894. je zadnjič klečala v tej spovednici. Potem se je zgodila nesreča.

Ob zadnji spovedi je bila šele malo časa poročena in blazno zaljubljena. Gospod župnik ji je govoril o sv. Jožefu, ona pa je rekla — kot bi se včeraj zgodilo, tako dobro se spominja tega: sv. Jožefa imam rada, a svojega Jožefa imam še rajši. — Ali rajši kot našega gospoda Boga ga ne smete imeti! je opominjal župnik.

Šest let je minulo od tedaj. Rajši ga je imela kot Boga; in radi tega jo je zadela taka nesreča.

«Marijica, le lepo moli, mamica bo takoj prišla», je rekla otroku, stopila k spovednici in pokleknila. Vrata so se hitro odprla in s prijaznim glasom je izgovoril kaplan latinski blagoslov.

Podprla je glavo z rokami, premišljevala par minut, nato je začela govoriti. «Gospod! Na praznik sv. Jožefa pred šestimi leti sem bila zadnjič pri spovedi. In potem nič več. Veste, imela sem moža — tako dobrega moža — tako neizrečeno zelo sem ga ljubila. — Tako

Pet ur daleč! Dekleta so nosila po 30 in več kil težke plenirje. Nad nami zvezde, pod nogami bela, trda cesta — in v dekliskem zboru pesem in litanije, smeh in rožni venec, dovtip in radost. Prosil sem Jerico, da mi je dala svitek in sem si postavil jerbas na glavo. Ti moj Bog! Kljub vsej prevzetnosti sem po desetih minutah omagal, glava mi je ležala med ramena, kite na tilniku so me bolele, s tresočimi rokami sem lovil breme, dekleta pa so šle vprte v boke in se mi smejala. Sram me je bilo, kako sram!

«Ko nisi za nošnjo, pa nam poj! Litanije!» je velela Jerica. In sem začel pa razmišljal očetovo preokbo: «Ne bo jih kraj! Kamen so!»

Pet let je poteklo od tiste poti v Trst. In spet sem jo mahal iz Trsta peš s prijateljem čez Kras proti Gorici. V Sentpetru sva omagala od žeje. Poiskala sva krčmo in v njej kraški teran. Kako sva se ga spoštljivo pritakala! Za najine revne žepe je bil mnogo predober. Zato sva ga kalila z vodo. Pa pride krčmar, prisede, in poizveduje.

«Zakaj kvarita vino?»

«Je močno, je žeja velika, nisva vajena».

Pride Breda krčmarjeva.

«Prinesi liter!» ukaže oče.

«Hvala, hvala!» sva oba hitela preplašena.

Breda se je ozrla, njene oči so bile kakor v sivini morja spočete.

«Pej, nosi, če ti rečem».

In je prinesla vina ter se gnjati porvhu.

Spogledala sva se, zakašljala oba hkrati in razlagala, da morava naprej.

Krčmar je nalil, tudi sobi čašo, pomeknil gnjat pred naju in odtesal vsakemu zagodo kruha. Nato je prijel kozarec: «Živel slovenski študentje!»

Rdečica nama je zaplula v lice, zakaj potuhnila sva se bila, kujona, in prej nalagala krčmarju, da sva potujoča rokodelčiča. On pa naju je naglo pošnil.

«Ne zamerite» sva skušala popraviti najin reven dovtip. Krčmar pa si je zasukal brke in se zasmejal: «Študenta bosta zatajila, kajpak! Pol milje daleč ga spoznam». In spet smo trkali.

Po ovinkih sva mu potem povedala, da pojdeva z vlakom v Gorico, ker so najini podplati že preveč razhojeni in tudi brez žuljev nisva.

«Pej, rokodelčiča — pa z vlakom! Peš vandraj, vandrovec moj!» Pogledal je na uro in dognal, da je še časa za en liter, če že morava res na vlak.

Prišel je liter, prišla še Breda z njim in sedla k nam. O, študent — in teran — in tiste oči! Kaj čuda, če ni kazala več prav krčmarjeva ura — in je vozni red bil ves narobe. Vlak je odžvižgal, krčmar se je muzal in nama zapel na pot: «Vandraj, vandrovec moj!»

«Dobro nama je plačal najinega rokodelčiča», sva spoznala pod milim nebom,

ko sva jo kresala peš vso noč proti Gorici.

A, kaj židano voljo je redil teran, na prsih pa so cveteli od Brede podarjeni nageljni: «Za spomin cvetico malo» — je zapela, ko je trgala po vrtu...

Bogumil Gorenjko:

Pomlad

Moj oče je kmet in ima njivo in konje s kodrasto grivo in jeklen plug! In kadar orje, grem s konji jaz, in oče drži za drevo in moli potihem tako: Gospod, Gospod, obvaruj nam plod, daj leto po svoji nam volji, da stradala ne bo družinica, da zdrava bo živinica, Gospod!

Glas iz srednje Istre

Preprost mladenič nam je poslal ta dopis, ki dobro opisuje razmere v Istri. Priobčujemo ga s potrebnimi izpremembami.

Slaba letina.

Lanskega maja smo se veselili, ko je vse tako lepo obetalo na polju in v vinogradu. A veselje je bilo kratko. Prišla je strupena rosa «peronospera». Pobrjala nam je skoraj vse grozdje in namesto veselja se je začela žalost. Po slabi letini je prišla še slaba zima; prevelika mokrota, katera je ovirala zimska dela. Že dolgo let ni bilo tako mokrotne zime.

Veliki davki.

Davki so veliki in se strogo iztirjujejo. Vsak teden se pojavi tirjalec na vratih. Povsod se sliši o rubežni, danes tu jutri tam. Nekega dne grem mimo kmečke hiše. Zunaj je nabit listek, da je gospodarju zaplenjen osel. Pa slučajno ta gospodar ni mel svojega osla, zaplenjen je bil pri njem sosedov osel, kateri je tako naredil nekaj izprehoda.

Mladina hira.

Bolj kakor letina in davki me skrbi, kaj bo z našo mladino. Namesto izobraževalnih društev in koristnih prirediteljev se povsod šopiri ples. Devojka vsa blede hira in kašlja že ves postni čas, stiska se za hišo pod zidom in se solnči. Vprašam jo: «Zakaj si tako blede?» Odgovarja mi: «Že od pepelnice me zbada in tišči v prsih».

Ponosnega in samosvojega mladeniča vidim, da gre v mesto 2., 3. in 4. nedeljo v postu. Vprašam ga, če hodi k maši. «Čemu neki», mi odvrne, grem v lekarno po zdravila za starega očeta in staro mater. Tako me odpravi prvokrat. Ob drugi priliki pa sem opazil na lastne oči, da je kupeval zdravila zase, ne pa za stare; pust-

no norenje in plesanje ga je bilo pritisnilo.

In koliko jih je, ki ležejo prezgodaj v grob!

Brati nečejo.

Rad berem časopise, hrvaške in slovenske. Vidi me družba plesalcev in me zasmehujejo, češ zakaj toliko denarja izmečeš za papir. Kdo pa več izmeče: ali jaz za časopise, ali vi drugi za zdravila? Koliko pa gre denarja v ples! Polnoč bije, oče in mati dremljeta v nizki zakajeni hišici ali molita rožni venec in ju skrbi, s čim se bo kupil živež prihodnji teden; hčere ali sina pa še ni s plesa domu. In prihodnjo nedeljo jima bo treba zopet denarja za ples in ne malo denarja.

Moda.

Tudi ženska moda uničuje našega kmeta. Stotake je treba iztrošiti ob raznih prilikah, pa ne za trdno in trajno obleko, ampak za ničvredno modno prismodarijo. Dekleta, ali se vam ne smilijo oči in mati, ki delajo in trpe, ve pa znašate njihove s težavo zbrane denarje v žepe kapitalistov za modne izmišljotine?

Končam in rečem na kratko: V Istri je premalo kulturnih društev, premalo izobrazbe!

Jn. So., Buzeščina.

Pepo iz Koludrovice.

Predragi gasput ta prve uot ta Malga lista!

Neč ne stujte zamert, da sm moučau taku dougo. Sm beu, dobro me zastuopte, vs ta cajt strašno marot, jn prouzaprou za reč navglih, sm beu taku bolan, da sm se smileu še naše Matilde, prmejvere da ara.

Tu bo zagvišno tista ta nova bolezen, kukr so jo znejšle tie zadnje cajte. An duobr tieden pret mojem gudam sm beu pr andohte v Zgonike, če griem zmiram strašno rad uod nimr, ma nč me ni blo prou. U glave je beu ceu orkeštron, uoči kukr ses kamna, glava ku brentač, nekam zaspan, vsega set, sej pravem prou skoraj za zdhent. Orka, sm rieku, tie bo jo ani kisl macafzelne, se bojim, da buo treba jt delat fajfe.

Uoneh sm zviu an španjolet, če bē an dm kej pomagau, ma kukr sm potegneu ana dva bota, sm videu da na vleče, jn sm lepu deštro plūneu na uogurk jn nazaj u škatlo. Ja sm se misleu, če še dm na gre, je pej zagvišno konc pr kraje. Kumaj sm se prvleku damu. Matilda je bla šla zdume, jeskat menda seme uod pese, pod ta navadno škrolo sm dobeu kluč, jn sm misleu doma kej pojest, da

buo pomagalo. Dobeu sm mleko u ane kozice, ma me je prou smrdelo, pole sm teu uzet annalo krūšca, ma virteme, ga ni blo petita, ma prou čisto, gladko neč, kanca ga ni blo.

Se muoreste miselt, da se je moja Matilda strašno ustrašla. Ku da be usterleu, je beu firtot nad nusam, taku da se me je res zdelo, da me ima rada. Ni blo druge bande, ku jt pt koutre, jn se potet, ku o svetem Jevane u trave. Se muoreste miselt: neč jest, potet prou na žrnado jn tu ne miga malo cajta ara: več ku dva tiedna sm se vleku gor jn dol. Prej sm še lhko prtipau taku ano znamnje trebha, ma zdej, virteme, sm ratau ku an škalandron.

Taku jeh prosem, da be ne zamirle jn jest mislem, da se bomo zdej kej bol pisali. Vesele praznike jn duobr pršut jn dobro srečo pr živce, da be fajnzmrzenla!

Vaš Pepo.

Zobozdravnik Dr. D. Sardoč

Špecialist za ustne in zobne bolezni periekcioniran na dunajski kliniki

ordinira v Trstu

Via M. R. Imbriani 16, I. (Prej Via S. Giovanni)

od 9-12 in od 3-7.

Vojna odškodnina

Rekvizicije in terjatve napram Avstro-Ogrski. Konzulence, prizivi, likvidacije, konkordati, pravna pomoč. Govori se slovensko.

Specijalizirani urad Rag. Giuseppe Bellizzi, Trst, Via Tiziano Vecellio 9, I.

Zobozdravniški ambulatorij TRST, v. Settefontane št. 6

od 9. do 12. ure in od 15. do 19. ure

ljudske cene.

Dr. R. Zaletel

Zdravnik za kirurške in ženske bolezni, sprejema od 8-12 ure dop. in od 2-4 ure popoldne v Kozleku, II. Bistrica

sem ga ljubila!» je iskreno ponovila. — Duhovnik je nalahno zakašljajal. — «Tudi otroka sva imela. Tri leta sva bila poročena, potem pa se je on smrtno ponesrečil. Ko se je to zgodilo, potem je bilo žalostno z menoj. Nič več nisem hotela vedeti o Bogu. Nič nisem več molila in v cerkev nisem šla nikoli več. Moje srce je bilo kot mrtvo. V enem samem kotičku je še telo. Človeka, ki je povzročil smrt mojega Jožeta, sem sovražila, želela sem mu smrt, — kot ogenj je bilo to sovraštvo v meni. — Obstala je in čakala je na kako svarilo spovednikovo. Ta pa je molčal. — Nadaljevala je z nekoliko zamolklim glasom: «Vse je bilo temno v meni, kot noč temno. In okoli sebe sem videla vse temno. Danes pa je nenadoma postalo svetlo. Videla sem človeka, ki je povzročil smrt mojega moža. V obraz sem ga hotela prekleti, kot sem storila vedno, a nisem mogla. Morala sem mu odpustiti. Tako je bilo, kot bi mi moj Jože to ukazal. Kot bi izšlo solnce, tako jasno je sedaj v moji duši. — Toda, duhovni oče, — vznemirjeni glas se je izpremenil v otroško šepetanje — «mislite li, da mi bo ljubi Bog odpustil? Mislil da,

kar to čutim, toda lahko se motim.»

Duhovnik je z globoko vneto poslušal to izpoved, in ko je izgovorila zadnji, tako naivni stavek, ni mogel takoj odgovoriti, tako prevzet je bil. Bal se je, da se ne bi s kako neprimerno, nerodno besedo dotaknil tako nežnega božjega umotvora, kot je bila ta duša, ki je zaradi do smrti ranjene ljubezni zapustila Boga, a ga zopet našla po isti, toda očisti in posvečeni ljubezni. — Mladi duhovnik je do sedaj slišal samo navadne, vsakdanje spovedi in dajal navadne nauke; kaj naj reče tu, kjer sam Bog tako sijajno govori?

«Ali mislite?» je še enkrat v skrbih zastokal.

«Da, mislim», je odvrnil spovednik. «Lahko ste čisto mirni. Pomislil je. «Le mirni bodite in zahvalite Boga, da vas je tako milostno vodil. Z vami se hočem zahvaliti Bogu.»

Razen par besed ni rekel ničesar več, kar bi se oziralo izrecno na njo in njen duševni doživljaj. Besede, ki jih je še pristavil, so bile splošne, baš take, kot jih je včeraj povedal neki tretjerednici. Opomnil je na bližnji praznik, govoril o veri in ljubezni, o zaupanju, o božji

previdnosti, dal je spovedanki tri očenase za pokoro. — Vse to so bili duhovniški navadni izreki, kakor si je sam priznal; toda kaj naj govori ubogi človek, kjer je Bog govoril?

V srcu spovedanke je še vedno govoril Bog, zato ni slišala navadnih naukov; vsako duhovnikovo besedo je čutila, da se nanaša na njen doživljaj; pri vsaki besedi je vsa blažena zadrževala. Kako dober je bil Bog z njo!

«In sedaj», je končal duhovnik svoj nauk, «pojdit z Bogom in živite za Boga. Po tem velikem, kar ste danes storili, vam ne bo nič več težko.»

«Kaj sem storila velikega?» je vprašala vsled začudenja skoraj na glas. — «Kaj sem storila?»

«Odpustili ste svojemu sovražniku, morilec svojega moža», je rekel duhovnik. «Bogu damo čast, toda nekaj velikega ostane vendar.»

«Oh ne, gospod!» je ugovarjala.

«Samo Bog je bil, kakor sem rekla, moj pokojni mož in» — s prstom je pokazala z materinsko milino v napolmračno cerkev, kjer je skakljaj po prstih okoli njen otrok in baš gladi rob plašča železnega grofa Taufenbacha —

«otrok! Vidite, tako, kot dala sedaj, je delala tudi staremu gospodu, ki je povzročil smrt mojega Jožeta. Ko sem to videla, tedaj se je moje srce omehčalo — in ko sem nato slišala njenega očeta — popolnoma različno: — Marija — tukaj —» Glas ji je odgovoril. «Ne morem povedati, so se ji zatresle ustnice. «Toda vem, da nisem sama od sebe storila tega».

«Bog že ve. Bog z vami!» — Duhovnik je molil odvezo.

«Hvaljen Jezus», je pozdravil duhovnik.

«Na vekomaj!»

«Marija, sedaj greva k očetu».

Izza gore ja zasijal mesec. Na pokopališču je bilo pokojno in mirno. Dvoje strnadov je čivkalo v bližini groba. Priletela sta iz bližnjega gozdička. Žena ju je gledala z velikimi, žalostnimi očmi, nato se je nasmehnila. — Pokleknila je in molila. Nato je začela potrpežljivo ruvati plevel, ki je zrastel v zadnjih nočeh in oviral v rasti novozasajene lilije. Baš tako je grozilo sovraštvo čistosti njene ljubezni. — Hvala Bogu, plevel je zamorjen in lep

stalno prinašalo pojasnila in navodila v tem vprašanju.

Kdo naj prijavi?

Prijavo sestavi ali županstvo, ali frakcija, ali vsi jusrarji in tudi vsak posamezen občan, naj bo že jusrar ali ne. Sestavi jo lahko eden v imenu vseh. Prijavo naj pošlje priporočeno komisarju v Trstu, lahko pa tudi izroči pristojnemu okrajnemu sodniku.

Vzorec za prijavo.

Prinašamo vzorec v slovenskem in italijanskem jeziku. Vzorec je potrdil komisar v Trstu.

All' Illustrissimo Signor

Commissario per la liquidazione degli usi civici

Trieste.

Il firmato presenta alla S. V. Ill.ma in base dell' art. 2 del R. D. L. 22. maggio 1924 N. 751 la seguente dichiarazione con la quale denuncia gli usi civici esercitati da tutti gli abitanti del Comune di del Comune di da tutti gli abitanti della frazione di dai soci della Associazione utenti di dai possidenti elencati nell'allegato A e chiede alla S. V. Ill.ma di proseguire al loro accertamento.

Comune

Frazione

1. Terreni:

- I numeri delle Partite tavolari ed il nome al quale sono queste intestate nel libro fondiario.
- I numeri delle particelle (nappali) che costituiscono le singole Partite tavolari?
- La qualità (l'attuale coltura) dei terreni. (Boschi? Pascoli permanenti? Terreni utilizzabili con la coltura agraria. Malghe?)
- La estensione dei terreni?
- Il valore approssimativo?
- La loro provenienza?

G.) I terreni sono tuttora indivisibili, oppure sono già stati, in tutte o in parte ripartiti fra gli utenti? In questa seconda ipotesi, quando è avvenuta la divisione? È stata la stessa approvata dalla competente Autorità (data e numero del decreto di approvazione)?

2. Godimento:

- Utenti:** Da chi sono amministrati e goduti i terreni? Chi paga le imposte prediali? Sono ammessi al godimento tutti gli abitanti (capifamiglia) del Comune (frazione) oppure soltanto un determinato numero di essi? Quanti e quali sono gli utenti (cognome, nome, paternità e n.ro di casa)?
- Esclusi:** Quale è il numero degli abitanti che sono esclusi da ogni godimento?
- Modo ed estensione:** Il godimento avviene nei limiti dello stretto bisogno delle famiglie oppure in maggiore estensione?

3. **Promiscuità:** Esistono promiscuità di godimento: vale a dire: la popolazione del Comune o di una frazione possiede tutto o parte del territorio di un altro Comune o frazione, concorrendo con eguale o disuguale diritto con gli abitanti di questo territorio nel godimento dei terreni in esso situati?

4. **Occupazioni:** Si sono verificate usurpazioni illegittime sui terreni? In caso affermativo da parte di chi ed in quale estensione? Esistono le premesse dell' art. 7 lett. a, b, c, per una eventuale legittimazione?

5. Eventuali osservazioni:

Luogo: Firma:

Slovenski prevod:

Veleuglednemu gospodu

Komisarju za likvidacijo občinskih

užitkov v Trstu.

Podpisani (župan, zastopniki frakcije, družbe jusrarjev naznanja(jo) Vašemu Gospodstvu v smislu čl. 2 kr. odloka-zakona s dne 22. maja 1924 svoje občinske užitke, ki jih izvršujejo:

vsil občanarji občine

vsil člani frakcije

člani družbe jusrarjev v

posestniki navedeni v prilogi A in prosil Vaše Gospodstvo, da te pravice ugotovi

Občina

Frakcija

(H tej prošnji je treba priložiti tudi podatke, na podlagi sledečih vprašanj:)

1. **Zemljišča,** obremenjena z občinskimi užitki.

A. Številke zemljknižnih vložkov in ime, na katero so vložki vpisani v zemljiški knjigi:

B. Številke parcel ki tvorijo posamezne zemljknižne vložke:

C. Kakovost zemljišč: ali so trajni gozdi in pašniki — ali so pripravna za oranje.

D. Obsežnost zemljišč:

E. Približna vrednost:

F. Od koga in kako si pridobil zemljišče:

G. Ali so zemljišča še sedaj nerazdeljena — ali pa so bila že razdeljena med upravičence — ali celotno ali delo? ma? Če so že razdeljena, kedaj se je razdelitev izvršila? Ali je pristojna oblast potrdila razdelitev? (številka in dan potrdilnega odloka).

2. Užitki:

A. **Užitniki:** Kdo upravlja, kdo uživa užitke? — Kdo plačuje zemljiške davke? — Ali majo užitke vsi prebivalci (družinski poglavarji) občine (frakcije) ali pa samo določeno število istih? — Koliko je užitnikov (jusrarjev) in kateri so (ime, priimek, očetovstvo in hišna številka).

B. **Izključenih od užitka je:** prebivalcev...

C. **Vrsta in obseg užitka:** Užitek se vrši v strogih mejah družinskih potreb ali v večjem obsegu?

3. **Mešani užitki:** Ali obstoje mešani užitki: to se pravi: prebivalstvo občine ali frakcije poseduje vse zemljišče ali del zemljišča druge občine ali frakcije, tako da je skupno s prebivalci tega ozemlja deležno užitkov na zemljišču, ki je last druge občine.

4. **Zasedba.** Ali so se izvršile neopravičene prilastitve na zemljiščih? Če so se izvršile — kdo jih je izvršil in v kako velikem obsegu? Ali obstoje pogoji, da bi se mogla zasedba naknadno priznati za veljavno (legitimirati).

5. Morebitne opazke:

. dne 1926.

Podpis.

Ali imam jus ali lastništvo

Mnogokrat ni jasno, ali ima oseba, ki izvršuje užitke, jus ali pa popolno lastništvo na zemljišču. V teh dvomljivih slučajih vložil prijavo! Toda s pridržkom, da se s to prijavo nikakor ne odpoveš lastninski pravici na zemljišču. Potem zberi dokaze, da si pravi lastnik.

Koleki.

Prijavo spiši na kolekovanem papirju za štiri lire. Tudi priloge morajo biti kolekovane. Na vprašanja pod A in B odgovori tako, da priložiš zemljknižno izvlečke.

Prošnja vsem prijateljem kmečkega stanu

Zadeva je zelo važna. Pozivljamo vse naše ljudi, da prizadetim pomagajo sestaviti prijavo. S skupnim, previdnim in treznim delom bomo mogli rešiti to prasanje.

Kaj nam z dežele pišejo

KREPLJE na Krasu.

Dne 19. marca smo slavili patrona naše cerkve, sv. Jožefa. Kakor običajno, je tudi letos daroval sv. mašo č. g. Henrik Sonc; popoldne so bile litanije z blagoslovom. Nato so šolarji šest-letniki priredili družinsko zabavo ob veliki udeležbi v dvorani Božidarja Kompareta. Bile so deklamacije, petje in končno igra. Vse se je izvršilo lepo in točno in gledalci so se razhajali prav zadovoljni. Med udeleženci je bilo tudi več odličnejših oseb.

SMIHEL pri Hrenovcih.

Na naši šoli so čudne razmere, katerih nismo bili navajeni in se jih ne moremo navaditi. Gospa Knafelc! Če se že Vi tako pritožujete čez nas, ki smo skrajno potrpežljivi, moramo tudi mi povzdigniti svoj glas, kadar je potrpežljivosti konec. Mi Vas nismo in klicali in prosili k nam. Imeli smo na naši in hrenovski šoli že mnogo učiteljc in učiteljev, do katerih hranimo v srcu hvaležnost tudi še po mnogih letih. Zavedamo se, da je poučevanje in vzgoja časti vredna in težavna služba za tistega, ki jo hoče vršiti prav. Mogoče je, da kateri od tistih niso prejeli dovolj hvaležnosti — kar se na tem svetu rado godi — niso si pa časti sami iskali, čeprav so jo zaslužili.

Gospa! Zakaj neki zaničujete delovanje prejšnjih učiteljc na naši šoli? Za nas in za Vas bi bilo boljše, ko bi jih hoteli raje posnemati v šoli ali izven šole.

Upamo, da se v kratkem času ozračje razčisti. Zato bomo bolj podrobno govorili, kadar in kjer bo potrebno.

Anton Premrl.

Iz KORTEŽANSKE FARE.

Vsako nedeljo po končani službi božji se opaža, kako mladina veselo dere v gostilno. Tam prične navadno igrati moro. Do te igre ima posebno strast. Niti se ne vstede, ko že zahteva končana partija svoj polič ali celo liter. In tako gre naprej do pozne ure. Ko se prepiti vrnejo domov, narede še prepis s starši, kateri jih kaj svare. Starši, vaša dolžnost je, opominjati mladeniče k rednemu in zmarnemu življenju: vendar več uspeha boste dosegli, ako jih vzamete v šolo ta-

krat, ko so trezni, ker pijanemu človeku malo zaležejo pametne besede. Pa tudi vsi starejši možje naj bi mladeničem dajali vzgled treznosti, ker ta vzgled ima veliko moč. In gostilničarji naj bi mladeničem v omejeni meri dajali pijače. Časi so resni, naj vsakdo stori svojo dolžnost!

Opazovalec.

STUDENO.

Na Planinski gori bo velikonočni ponedeljek prvi letošnji romarski shod ob 10. uri. Nekaj novega bo orkestralna maša. Slišali boste gosli, čelo, kontrabas itd. Če greste kam na koncert, morate plačati vstopnino, tukaj pa ne. Seveda so romarji naprošeni za prostovoljne darove. Cerkevna streha je poprave potrebna, drugače bo v dežju teklo na glavo. Cerkevna blagajnica je prazna, ker se je porabilo l. 1924. za novi stolp okroglo 10.000 lir. Odvisno bo le od dobre volje romarjev, ali se bo še ohranila ta naša častljiva božja pot.

GOLAC.

Po starem gre vse rakovo pot. Sedaj je čas saditi, a krompirja je malo. Ljudje tožijo. Fantje pa so se o pustu vendar dobro imeli. Napetljaji so (čeprav je prepovedano) za 240 lir špeha, vsaki je moral imeti še od doma kakih 100 lir, in še kazni bojo plačali. Kakor se je čulo 300 lir, pa naj reče kdo, da smo na Golcu siromaki... Zdravi pa smo tudi. Pretekli teden je umrla 23 letna dekle. Julija je umrla njena mati, tako je z eno izjemo šla prva za materjo, 7 mesecev ni bilo na Golcu večjega mrliča. Tudi pokrop nismo videli ta predpust. Vse spi mrtvo spanje, le oštirji živijo.

ZGONIK.

Naš dekliški krožek, je prav pridno na delu. Ko je bil med nami dr. Janko Kralj, nas je vzpodbudil in prepričal, da je dekliški krožek, za nas dekleta, res pravo sredstvo, da postanemo izobražene in verne Slovenke. Dale smo obljubo, da hočemo napredovati. 7. marca smo, s pomočjo fantov-društvenikov, priredile domačo zabavo: z deklamacijami, igricami in petjem. Pred vsem tem pa je nastopil

naš č. g. župnik, s prelepim govorom. Ta dan sta nas posetila tudi odposlanca Prosvetne zveze: dr. Janko Kralj in g. Sironič, ki nam je predložil tužno Istro in je vzbudil v nas sočutje do naših istrskih sester. — Dan, ko smo brale prve sado-ve v vrtu našega krožka, nam ostane v lepem spominu; bil je prvi, a nikdar zadnji! Šle bomo, po tej poti vstrajno naprej in klesale bomo temelje, bodočemu slovenskemu rodu!

Iz DOLINE.

Pravijo, da hodi vrč toliko časa k vodnjaku, da se ubije. Tako je tudi naš občinski komisar toliko časa, mučil ljudi, dokler ni bila mera krivic polna. In sedaj nas g. komisar zapušča za vedno. Mislil je, da se bo ustanovil v Dolini za vedno; in še zadnjič je bahato izjavil, da bo še njegov sinček od nas odšel v vojaško službo. A pravica ni spala, tožb je je toliko nakopičilo proti njemu, da je moral nastopiti višja oblast. In tako se je moral odpovedati lepi dobičkanosni službi. Mi ne žalujemo za njim; globoko smo se oddahnili. Voščimo mu zaslužen mir. Gotovo pa bo njegov padec še koga potegnil za seboj.

TOMAJ.

V nedeljo 28. marca je imel pod okriljem našega pevsko-bralnega društva »Tomaj« g. dr. Janko Kralj predavanje o direktnih davkih in o pravicah posameznikov na javnih zemljiščih. Žal, da oblast ni dovolila javnega predavanja; prišlo je več mož tudi iz sosednjih vasi, ker je ravno poduk o »jusrarjih« tako silno važen, a se ga zato niso mogli udeležiti. Zvečer je imel g. predavatelj takisto samo za člane zanimivo predavanje o dr. Jan. Kreku, ki je napravilo na poslušalce globok vtis.

Hvaležni smo g. predavatelju za vse lepe misli, hvala mu tudi za njegova pojasnila. Želimo, da bi ga videli kaj kmalu zopet v Tomaju.

RICMANJE.

Za praznik sv. Jožefa je bilo kaj neprijetno vreme. Vendar se je zbralo veliko število ljudstva iz raznih krajev. Cerkev, dasi velika, ni mogla vseh obseči. Po cestah je mrgolelo občinstva in gostilne so bile vse polne, tako da niti vsi niso mogli dobiti prostora. Zahvaliti se moramo vsem, ki so se naše cerkve spomnili z darovi. Nekateri darovi so bili tudi poslani po pošti ali po drugih osebah. Bog plačaj!

Zabave je bilo, kakor običajno, vsake vrste in veliko jih pride samo zaradi zabave. V gostilnah se je potočilo v treh dneh okroglo 70 hl vina, kar je pač velik dohodek za vas. Obsojamo pa, da se je priredil — na Tiho nedeljo — javen ples. Prirediteljem se sicer ni nič kaj sponeslo in prav je. Drugikrat naj to opuste. Tudi oblastva ne bi smela tega dovoljevati.

Iz NAKELSKE občine.

Vračajoč se z Barke sem se ustavil tudi v Motovunu. Tam sem zvedel marsikaj zanimivega. V občini se je vnel boj radi premestitve občinskega urada. Divačani in Ležecani zahtevajo premestitev urada iz Matavuna v Divačo, Nakeljci, Škocijanci in občinarji iz ostalih vasi pa se tej zahtevi upirajo in vztrajajo pri starem, to se pravi, da naj ostane sedež občine še nadalje v Matavunu. Glede prosv. društva pa so mi povedali sledeče: »Jam-ska Vila« je vsled pritiska prenehala z delovanjem, vendar le začasno in nikakor ne v tolažbo raznobarnih nasprotnikov. Društvo pogreša le osrednje prosvetne matice v Trstu, ki bi ga vodila, mu dajala smernice in na katero bi se moglo v času preizkušanj uspešno nasloniti. Ker se je že mračilo, sem korak pospešil. V Brežcu sem še zvedel, da je nenadoma preminul posestnik Andrej Perhavec. Ko se je podal na praznik Maš Oznanjenja v Divačo k sv. maši, ga je na poti zadela kap. N. v. m. p.!

ŠTANJEL.

Na velikonočni ponedeljek priredi »Pevsko in bralno društvo Štanjel« vese-

lico na grajskem dvorišču. Začela se bo točno ob 3. popoldne. Vspored: 1. deklamacija «Sirota», 2. pesem «Kam» (moški zbor iz Stanjela), 3. «Jaz bi rad rdečih rož» (m. zbor iz Št.), 4. «Ne zveni mi» (mešani zbor iz Kobjeglave), 5. «Kresovale tri devojke» (mešani zbor iz Tomaja), 6. Venec narodnih pesmi (meš. zbor iz Rihemberka), 7. «Divji lovec», igra v 4. dejanjih, spisal Fr. S. Einžgar. Nastopa 30 oseb. Med odmoru svira godba.

Pridite vsi, da nam moralno in gmotno pomorete k razvitku društvenega življenja. Preskrbljeno bo za največji red. Kolesarji lahko privoziijo brez skrbi, poskrbelo se je tudi zanje. **Odbor.**

ZAGORJE.

Umrli je na sv. Jožefa dan opolnoči naš dolgoletni župan Matija Fatur, po domače Čopič; pod tem imenom daleč naokoli znan in spoštovan, kar je pričal njegov pogreb na tiho nedeljo. Od blizu in daleč se je zbralo krog 1500-2000 ljudi, da ga spremijo na zadnjem potu. Ob odprtem grobu se je poslovil od njega njegov prijatelj g. Domicelj. Za našo občino je smrt našega župana velika izguba. Rodbini naše sožalje. N. v. m. p.

Iz NABREŽINE.

V nabrežinski cerkvi vidimo zopet nekaj novega, krasnega. Prej je bil v cerkvi lesen oltar sv. Valentina. Bil je zelo star in v nevarnosti, da razpade. G. Valentin Radovič pa tako ljubi svojega patrona, da tega ni mogel gledati. Sam je obljubil, da naredi nov kamenit oltar svojemu patronu. Dolgo časa je hodil po Krasu in skupaj zbiral razne vrste kamna, da bi bil oltar kolikor mogoče samo iz kraškega marmorja, a vendar le tudi kolikor se da lep. Načrt za oltar mu je naredil njegov nečak, arhitekt Anton Radovič. In ko je bilo kamenje zbrano, je dal delavce oče gospoda arhitekta. Sedaj oltar je že postavljen. Res je lep! Kdor hoče videti, kako krasni oltarji se dajo narediti samo iz domačega kamna, naj pride pogledat in bo občudoval. Valentin Radovič si je postavil s tem pač tak spomenik, da mu ga ni enakega daleč okoli. In spomenik, ki bo stal stoletja. Obenem bo spomenik cele družine in priča njihove pridnosti, radodarnosti in vere. Prav bi bilo, da se v oltarno mizo ali kam drugam vklešejo imena darovalcev v spomin prihodnjim rodovom. — Na belo nedeljo, ako Bog da srečo, bo prezvišeni nadškof goriški ta oltar posvetil. Več bomo še poročali, ako nam urednik da kaj prostora.

Darovi za „Mali List“.

Zgur Antonija 5 lir, Piskernik Ludmila 5 lir, Vitez Marija 5 lir, Premru Ivanka 5 lir, J. Zlobec 1 lito, V. Mihalič 1 lito, «Diamantno bodočnost» 5 lir, A. Le-nassi 5 lir. Srčna hvala vsem. Bog plačaj!

Naša pošta.

Iz Kosovelj smo dobili dopis proti nekim razdivjanim dekletom. Za enkrat smo ga obdržali na mizi.

Koritnica. — Kdor misli, da ima pravico do uporabe gmajne za drva, stelje, pašo, itd., mora do konca maja prijaviti svojo zahtevo pri «Commissario Usi civici», Trieste, via Cavana. Vse nadaljno bo ukrenil komisar po zakonu.

Harije. — Manjkal je naslov.

Ferluga, Korte. — Ali naj se oglaš objavi še enkrat? Poslali ste dvojno ceno.

Zorka 300. — Pod samo šifro ne dobite pisma na «poste restante». Pošta zahteva od vsakega njegov pravi naslov in mu pismo izroči le na dokaz osebne istovetnosti (legitimacija).

Franc Germek - Tomaj 84, naročnina plačana do 15. decembra l. 1926.

Po čem je lira?

Dne 30. marca si dal ali dobil:
za 100 dinarjev — 43.30 L.
za 100 š. kron — 73.70 L.
za 100 fr. frankov 85.75 L.
za 100 šilingov — 349.— L.
za 1 dolar — 24.77 L.
za 1 funt — 120.70 L.

MALI OGLASI

VELIKA ZALOGA papirja, papirnatih vrečic. Uvoz in izvoz na vse kraje. Po ugodnih cenah. Tvrška Gastone Dolinar, Trst — Via Ugo Polonio 5.

NA PRODAJ imam večjo množino krompirja «hrastovca» in zgodnjega belega. Jožef Čepirlo, Kal 78, p. St. Peter na Krasu.

POSTEN MLADENIČ, sam svoj gospodar, želi znanja v svrhu ženidbe z nekoliko premožnim pa poštenim in pridnim kmečkim dekletom starosti 18-26 let. Ponudbe na upravnistvo.

PRODA SE MLIN in žaga s cirkularjem in k temu pripadajoče zemljišče. Več se poizve v upravnistvu «Mal. lista».

Stab. Tip. S. Spazzal - Trieste, C. C. I. 7469

Sever & Co
TRST
Via Machiavelli, 20
prodaja semena krmilne
pese kakor tudi vsa druga
krmilna, zelenjadna ter cvetlična semena, garantirana, čista, vovrstna, po konkurenčnih cenah.

Jakob Bevc

urarna in zlatarna
TRST - Campo S. Giacomo št. 5
ZLATO kupuje v vsaki množini po najvišjih cenah.
KRONE plačuje više kot vsi drugi.
ZALOGA raznovrstnih ur in zlatenine.

JAKOB ŠULIGOJ
Prvi in edini slovenski
urar in zlatar v
GORICI
Gosposka ulica 19
Priporočna svojo veliko zalogo vseh vrst ur, zlatnine in srebrnine, vse po nizkih cenah.

Zebozdravnik
Dr. LOJZ KRAIGHER
specialist za zobe in usta
sprejema
v Gorici na Travniku št. 20
in v Ajdovščini nasproti
posejlnici

Izšel je žepni koledar
VEDEŽ
za l. 1926
dobiva se pri
ŠTOKA - TRST
d. z o. j.
Via Milano 37
in vseh trgovinah po deželi. Cena L. 4.—
Priporočeno po pošti L. 4.80

Ivan Krže
ima v zalogi vse raznovrstne
KUHNJSKE IN HIŠNE
POTREBŠČINE
iz stekla, aluminija, lesa, emajli-
rane prsti itd. — **KROGLE ZA**
IGRO iz ameriškega lesa. — Nizke
cene!
TRST, Piazza S. Giovanni, št. 1.

Zadružna tiskarna.

GORICA, VRH PLACUTE, 18.

Tiska za urade, zasebnike in
društva od najbolj priprostega
do najfinjšega naročila.

Medmestni telefon št. 253.

Predno prodaste

KOŽE

Kun, lisic, vider, divjih koz in
druge divjačine, kakor tudi doma-
čih živali, vprašajte za ceno.

Franc Stres, Kobarič

Zaloga usnja in raznovrstnega
obuvala, na drobno in na debelo.
Blago prvovrstno; cene take, da se
ni bati konkurence.

SEMENA

Zemlja in gnojila v več vrstah.
na zahtevo cenik brezplačno. — Odlikovano cvetličarsko
in vrtnarsko podjetje

M. GERMAN - TRST

Via Michelangelo 718 - prodajalna Via Roma 3. Tel. 12-49.

Največja zaloga pohištva

na Goriškem - GORICA, Via Carducci (Gosposka ul.) 14
Ustanovljena leta 1897.

Na izbiro 50 celotnih oprem

bodisi za spalnice bodisi za obednice
od prav preprostih do najbolj razkošnih
Cene zmerne! Delo trdno!
Pohištvo lastnega izdelka, izvršeno od prvovrstnih delavcev vsake stroke

ANTON BREŠČAK
VIA CARDUCCI (GOSPOSKA UL.) 14

Čevljarnica FORCESSIN

odlikovana v Parizu in Genovi 1924.
z veliko premijo, diplomo in zlato svetinjo
Trst via Caprin 5 pri Sv. Jakobu Trst

KADAR KUPUJEŠ ČEVLJE
MISLI NA VSE:
1.) da bo zdravo za nogo,
2.) da bo elegantno,
3.) da bo trdno,
4.) da bo cena primerna.

FORCESSIN TE ZADOVOLJI
V VSEH TOČKAH.

**Slovenci! Ku-
pujte samo pri
FORCESSINU!**

EN ZAVOLČEK
TRI
L. 1.30